

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)

УДК 378.094+37.091.33:8111.111

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.326345>

Зоряна Дзюбата, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарної освіти і туризму
ВП НУБіП України “Бережанський агротехнічний інститут”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7836-0992>

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)

У роботі досліджується шляхи поліпшення формування іношомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування” згідно з принципами моделі освіти, орієнтованої на результат (ООР). Обґрунтовано доцільність імплементації принципів моделі ООР у розробку і викладання курсу іноземної мови з метою якісного формування комунікативної компетентності фахівців. Сформульовано очікувані результати вивчення курсу, а саме: перелік комунікативних умінь у чотирьох сферах мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання, усне мовлення), відповідно до проаналізованих професійних комунікативних потреб фахівців з обліку й оподаткування. Обґрунтовано доцільність доповнення класичних НМК з дисципліни “Іноземна мова” для здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування” автентичними текстовими, аудіо- та відеоматеріалами. Обґрунтовано вибір методики формування та оцінювання сформованості комунікативних умінь на основі кейсів, симуляцій, проєктів та фахових завдань. Результати імплементації запропонованої моделі у навчальний процес підготовки здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування” показують, що запропонований підхід є дієвим для забезпечення якісного формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Отримані результати в експериментальній групі, де викладання дисципліни “Іноземна мова” було удосконалено згідно з принципами моделі ООР, було порівняно з результатами тестування сформованості комунікативної компетентності у контрольній групі, де навчання проводилося на основі класичного НМК без оновлень контенту і методології, та виявлено підвищення рівня сформованості умінь у сфері читання на 9 %, письма – 10,5 %, аудіювання і усного мовлення – 12 %. Статистичну значущість результатів перевірено за допомогою t-критерію Стьюдента. Отримані t-значення, а саме: читання -4,81, письмо -4,11, аудіювання -4,44 і усне мовлення -3,49, вказують на кращі показники у експериментальній групі. Отримані p-значення по комунікативних уміньнях у чотирьох видах мовленнєвої діяльності є нижчими, ніж 0,05, що підтверджує статистичну значущість отриманих результатів.

Ключові слова: комунікативні уміння; англійська мова за професійним спрямуванням; комунікативна компетентність; модель, орієнтована на результат; ООР.

Табл. 3. Літ. 12.

Zoriana Dziubata, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Humanities and Tourism Department,
SS NULES of Ukraine “Berezhany Agrotechnical Institute”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7836-0992>

FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION COMPETENCE OF STUDENTS MAJORING IN ACCOUNTING AND TAXATION ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF OUTCOME-BASED EDUCATION

The paper covers the research on the ways to improve the formation of foreign language competence of students majoring in accounting and taxation in the process of their training in higher education institutions by means of implementing the principles of outcome-based education (OBE). Foreign language communicative competence is a part of the professional competence of specialists in the field of accounting and audit, which is specified in national and international standards and the corresponding educational programs. The relevance of implementing the principles of the OBE model into the development and teaching of the course of ESL aimed at the efficient formation of specialists' communicative competence has been substantiated in accordance with the tendencies of the modern job market, internationalization and digitalization of business. The expected results, namely the communication skills in reading, writing, listening and speaking, have been formulated according to the analysis of the communicative needs of specialists in the field of accounting and taxation. The importance of supplementing traditional educational materials and books currently applied to teach ESP for accounting and taxation with authentic texts, video, and audio materials has been justified. The appropriate methodology for teaching and assessing communication skills, namely case-based, task-based, project-based and simulation-based activities, has been chosen. The approach has been implemented into the educational process for the students majoring in accounting and taxation. The obtained results in the experimental group, where the ESL course for accounting and taxation was improved and taught based on OBE principles, have been compared to the results obtained in the control group by means of applying a communication skills test (a four-part test on reading, listening, writing and speaking skills). There has been the following increase in the level of formed communication skills: reading – by 9%, writing – by 10.5%, listening – by 12%, speaking – by 12%. Student's t-test has been applied to validate the statistical significance of the obtained results. The obtained t-values, namely reading -4.81, writing -4.11,

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)

listening -4.44 and speaking -3.49, have indicated better results in the experimental group. The obtained p-values, which are lower than 0.05, have proved the statistical value of the obtained results.

Keywords: communication skills; ESP; ESL; communicative competence; outcome-based education model; OBE.

Постановка проблеми. Іншомовна комунікативна компетентність – це невід’ємна складова професійної компетентності фахівців з обліку і аудиту, про що наголошується у стандарті вищої освіти та освітніх програмах за спеціальністю. Згідно із тенденціями сучасного ринку праці, здобувачі освіти за спеціальністю “Облік і оподаткування” здатні значно підвищити конкурентоспроможність та професійну ефективність, маючи якісно сформовану іншомовну комунікативну компетентність, з огляду на інтернаціоналізацію бізнесу та цифрові трансформації у цій галузі. Звідси, на сучасному етапі, особливо у сфері обліку і аудиту, комунікативна компетентність і результати навчання значно важливіші за отримання мовних знань (граматики, лексики, лінгвістичних структур), оскільки важливий фокус на практичному застосуванні англійської мови для виконання реальних професійних завдань (наприклад, написання звітів, консультування клієнтів, опрацювання податкового законодавства). У фокусі сучасної освіти є модель, орієнтована на результат (outcome-based education), де результати є найважливішими при розробці ОП відповідних навчальних курсів. Результатом вивчення курсу “Іноземна мова за професійним спрямуванням” є комунікативна компетентність – уміння ефективно використовувати англійську мову у професійній діяльності. Засобами моделі, орієнтованої на результат, навчання англійської мови для здобувачів освіти спеціальності “Облік і оподаткування” можливо організувати на досягнення професійних комунікативних потреб і ефективної фахової діяльності. Саме результати-компетентності забезпечують практичне використання знань дисципліни, тобто чи зможе випускник на основі вивченої фахової лексики і граматичних структур, наприклад, працювати на сучасному програмному забезпеченні, проконсультувати клієнта, обговорити умови контракту, зателефонувати до банку, підготувати аудиторський звіт і пояснити фахову інформацію закордонним партнерам. Отже, актуальним є дослідити можливість моделі ООР для вивчення іноземної мови майбутніми фахівцями обліку і оподаткування.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У відповідь на сучасні вимоги ринку і запити роботодавців, вища освіта трансформується, зміщується акцент зі змісту (того, що необхідно засвоїти) на результати (отримані компетентності, які відповідають запитам стейкхолдерів). Модель освіти, орієнтованої на результат (ООР) (Outcome-based education (OBE)) – це модель, яка орієнтована на досягнення чітко визначених результатів і компе-

тентностей. Теоретичні основи та основні принципи моделі ООР були розроблені ще у 1994 р. [11]. Вчені та освітяни досліджували особливості імплементації моделі ООР [6], питання адекватного оцінювання досягнутих результатів та виклики, пов’язані із впровадженням моделі ООР у вищій освіті [8]. Застосування принципів моделі ООР вивчалось у рамках викладання іноземної мови, а саме готовність викладачів, доцільність і стан імплементації моделі у викладанні іноземних мов [5]. Опираючись на аналіз літературних джерел, можна зробити висновок, що імплементація принципів моделі ООР у курс іноземної мови за професійним спрямуванням є стратегічним кроком до забезпечення якісного формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Визначивши чіткі результати навчання, тобто те, що здобувачі освіти повинні вміти робити після опрацювання змісту дисципліни, та обравши відповідні методи навчання і засоби оцінювання результатів навчальної діяльності, можливо сформувати професійну іншомовну комунікативну компетентність фахівців спеціальності “Облік і оподаткування”.

Мета – дослідити шляхи удосконалення формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти за спеціальністю “Облік і оподаткування” згідно з моделлю освіти, орієнтованої на результат, що передбачає такі *завдання*: обґрунтувати ефективність використання принципів моделі ООР; визначити основні комунікативні потреби фахівців, тобто сформулювати чіткі результати навчання; обґрунтувати принцип формування змісту і вибір методів навчання; визначити ефективні методи оцінювання досягнутих результатів навчання.

З метою оцінки ефективності застосування принципів моделі ООР при розробці курсу “Іноземна мова за професійним спрямуванням” для здобувачів освіти за спеціальністю “Облік і оподаткування” застосовувалося поєднання якісних і кількісних *методів*, а саме: порівняльний аналіз моделі ООР на основі літературних джерел, аналіз фахових комунікативних потреб на основі опитування випускників-фахівців галузі та стейкхолдерів (бесіди) та опрацювання освітньої документації (вибір-ка), якісне оцінювання ефективності моделі (експериментальна перевірка на основі аналізу кейсу, статистичний аналіз за t-критерієм, спостереження, тестування).

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши основні принципи [2] та ключові аспекти імплементації моделі, орієнтованої на результат [1; 3; 12], було виокремлено основні етапи побудови

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ,
ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)**

курсу “Іноземна мова за професійним спрямуванням” для здобувачів освіти спеціальності “Облік і оподаткування” у ЗВО, з метою забезпечити ефективно формування комунікативних умінь майбутніх фахівців, а саме: формулювання чітких результатів вивчення дисципліни (перелік комунікативних умінь відповідно до виробничих функцій фахівця з обліку і оподаткування), вибір студентоцентризованих, інтерактивних методів навчання, оцінка сформованості комунікативної компетентності. Тобто, важливо чітко визначити які саме знання та уміння повинні демонструвати здобувачі освіти після вивчення дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням”, обрати такі методи навчання, які формуватимуть уміння використовувати мовні знання у реальних ситуаціях фахового

спілкування, обрати якісні види поточного оцінювання результатів навчальної діяльності з дисципліни з метою корекції і поліпшення навчального процесу, досягнення очікуваних результатів.

Проаналізувавши вимоги щодо компетентностей на результатів навчання, які зазначені у освітніх програмах спеціальності “Облік і оподаткування” (11 ОП, які доступні на офіційних вебсайтах українських ЗВО), опрацювавши сучасні запити стейкхолдерів (бесіди з ними під час обговорення ОП “Облік і аудит”, аналіз вимоги роботодавців у оголошеннях про роботу за період 2024 року) та взявши до уваги темпи глобалізації бізнесу [4] виокремлено низку комунікативних умінь, які необхідні для ефективної професійної діяльності відповідно до потреб професійної діяльності (Табл. 1):

Таблиця 1

Специфікація іншомовних комунікативних умінь фахівців з обліку та оподаткування в основних сферах мовленнєвої діяльності: читання, письмо, аудіювання, усне мовлення

Сфера мовленнєвої діяльності	Специфікація комунікативних умінь згідно професійних потреб	Додатковий контент наповнення курсу
Читання	- опрацювання фінансової звітності, законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування, звітів про прибутки / збитки, аудиторських звітів, щорічних звітів компаній; - аналіз міжнародних стандартів бухгалтерської звітності (IFRS), загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку (GAAP); - опрацювання умов контрактів, фінансового і податкового регулювання; - опрацювання сучасної фахової інформації з англійських джерел (фахові статті, наукові публікації, фінансові новини)	- лексика: фахова лексика, фінансова термінологія, відповідності; - граматики: побудова складних речень, пасивний стан; - автентичні матеріали: фахові статті, фінансові новини, стандарти, зразки аудиторських звітів
Письмо	- підготовка звітів і податкових документів, інвестиційних пропозицій, презентаційних матеріалів для зустрічей; - бізнес кореспонденція (комунікація з клієнтами, офіційне листування з партнерами, керуючими органами, органами регулювання)	- лексика: ділове спілкування, звітування; - граматики: модальні дієслова для надання рекомендацій, конструкції (chunks) для оцінки ризиків; - автентичні матеріали: зразки ділових листів, аудиторських звітів, фінансової документації
Аудіювання	- розуміння запитів і потреб клієнтів, розуміння інструкцій від клієнтів і керівництва; - участь у міжнародних бізнес зустрічах, дискусіях, форумах; - розуміння фахової інформації з аудіо і відео джерел (дискусії, брифінги, форуми) щодо оновлень і новин у галузі	- лексика: фахова лексика, фінансова термінологія, відповідності; - граматики: Present Perfect, Past Simple для звітування, непрямі запитання; - автентичні матеріали: фахові подкасти, вебінари, новини, інтерв'ю
Усне мовлення	- чітке, доступне, ефективне пояснення фінансової та податкової інформації, ризиків (для фахівців і нефахівців); - якісна презентація робочих матеріалів на зустрічах з клієнтами, керівництвом, податковими і регулюючими органами; - обговорення, переговори, вирішення конфліктних ситуацій щодо бюджету, контрактів, податкових питань; - комунікація з міжнародними партнерами і якісна командна робота – міжнародна термінологія, спільна фінансова звітність, податкова звітність	- лексика: фахова лексика, термінологія для оцінки ризиків, фрази для ведення фінансової дискусії; - граматики: утворення запитань, непряма мова; - автентичні матеріали: кейси, сценарії ситуацій, презентації

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ,
ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)**

Аналіз силабусів і робочих програм з дисципліни “Іноземна мова за професійним спрямуванням для спеціальності “Облік та оподаткування” показав, що контент наповнення курсу відбувається за допомогою використання навчально-методичного комплексу з дисципліни власних робірок, а також серії підручників, наприклад “Career Paths: Accounting”, або “Market Leader: Accounting and Finance”. Опитування випускників та стейкхолдерів (53 респонденти) і вхідне тестування фокус групи здобувачів освіти за цією спеціальністю (42 здобувачі освіти, контрольна група) дає підставу стверджувати, що результати навчання і рівень сформованості комунікативної компетентності залежать від низки факторів (серед іншого, залученість студентів до процесу навчання, методологія викладання дисципліни, рівень початкових мовних знань та умінь), але, підсумувавши, можна стверджувати, що, навіть отримавши якісний фундамент мовних фахових знань, здобувачі освіти не готові до використання цих знань у реальних ситуаціях професійного спілкування. Вибір підручників для вивчення фахової англійської мови для спеціальності “Облік і оподаткування” обмежений і датується 2010–2012 рр. Вищевказані приклади НМК можуть забезпечити вивчення базової термінології у сфері обліку, аудиту, фінансів, оподаткування, ключових виразів, структур, скорочень для ведення документації та кореспонденції та запропонувати зразки звітів, статей та кейсів для практики читання та аудіювання. Проте для забезпечення якісних результатів навчання і якісно сформованої професійної компетентності таких фахівців, необхідно забезпечити дві умови. По-перше, важливо поєднувати використання структурованого навчально-методичного комплексу з дисципліни із сучасними автентичними матеріалами (наприклад, поточними публікаціями, новинами в професійній сфері, фаховими статтями, доступними звітами компаній, відео матеріали форумів, TED talks. По-друге, необхідно забезпечити використання активних методів навчання, спрямованих на практичне використання мови у реальних професійних ситуаціях спілкування, з метою забезпечити практику використання професійної мови в реалістичних умовах. Опираючись на аналіз літературних джерел [5], власний 15-річний досвід викладання англійської мови за професійним спрямуванням для різних спеціальностей, а також досвід колег, методи навчання, які найкраще забезпечують досягнення результату сформованості фахової іншомовної комунікативної компетентності є такими: навчання на основі фахових завдань (task-based learning (TBL)), проєктів (project-based learning (PBL)), кейсів (case-based learning (CBL)) та сценаріїв (scenario-based learning (SBL)). У процесі роботи над формуванням комунікативної компетентності важливий зворотний зв'язок і оцін-

ка результатів за загальноприйнятими критеріями оцінки компетентностей у чотирьох сферах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, писемне мовлення) і володіння прагматичним компонентом комунікативних умінь (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment).

Наведемо приклад формування умінь усного мовлення із застосуванням автентичного сучасного матеріалу на основі методу проєктів. Здобувачам освіти пропонується підготувати презентацію на основі аналізу реального фінансового звіту компанії, доступного на офіційному вебсайті, з подальшим обґрунтуванням своїх висновків та рекомендацій під час змодельованої зустрічі з керівництвом. Насамперед готується кейс – фінансовий звіт компанії, який студенти повинні прочитати і підсумувати основні досягнення та проблеми, які потребують уваги (наприклад, доходи чи збитки, податкові порушення, розбіжності в доходах, фінансова невідповідність), виписати необхідну лексику і фрази. Основні підсумки по звіту повинні сформулювати у слайди і представити інформацію на симуляції бізнес зустрічі (озвучити слайди і пояснити основні цифри) та надати рекомендації. Також доцільно запропонувати симуляцію роботи з клієнтами, де клієнт, тобто викладач або студент, задає уточнювальні питання, або вдає, що не зрозумів деякі цифри, тобто тренується спонтанне мовлення, перефразовування і чітке пояснення фінансової інформації. Обов'язковим етапом є зворотний зв'язок і оцінка усного мовлення за чіткими критеріями: ясність і структура презентації, використання професійної термінології, комунікаційні навички під час симуляції роботи з клієнтами.

Отже, згідно із принципами моделі ООР, побудова курсу іноземної мови за професійним спрямуванням для здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування” включає такі чотири етапи:

1. Формулювання чітких результатів навчання, тобто чіткого переліку комунікативних умінь, які забезпечать професійну іншомовну комунікативну компетентність фахівця.

2. Забезпечення якісного контенту, тобто доповнення класичних НМК з англійської мови для професійних потреб фахівців з обліку та оподаткування сучасними автентичними друкованими та відео матеріалами.

3. Використання активних методів навчання, включаючи цифрові технології, а саме: навчання на основі фахових завдань (task-based learning), проєктів (project-based learning), кейсів (case-based learning) та сценаріїв (scenario-based learning).

4. Забезпечення зворотного зв'язку і оцінки результатів комунікативної діяльності за чіткими критеріями, які відповідають загальноприйнятим критеріям.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)

Експериментальна перевірка ефективності моделі проводилася на базі ВП НУБіП України “Бережанський агротехнічний інститут”. У 2023–2024 навчальному році проводилося вхідне тестування здобувачів освіти зі спеціальності “Облік та оподаткування” (О-416 – 14 студентів, О-31ск – 28 студентів), які навчалися на основі НМК Career Paths: Accounting, без застосування принципів моделі ООР – контрольна група. Тестування проводилося для контролю сформованості комунікативної компетентності у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: читання (опрацювання статті фахової статті з подальшим виконанням завдань на розуміння зміс-

ту і термінології), письмо (написання електронного листа для клієнта, у якому наводиться підсумок фінансового звіту компанії (надається) і доступно пояснюється податковий закон (надається), аудіювання (прослуховування фахового подкасту на <https://accounting.show/episodes> з реферуванням основних моментів новин), усне мовлення (симуляція зустрічі з клієнтом щодо аналізу балансу руху грошових коштів). Оцінка сформованості комунікативної компетентності проводилася згідно загальноприйнятих критеріїв (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment). Результати наведено в Таблиці 2.

Таблиця 2

Середній показник результатів сформованості комунікативної компетентності у чотирьох сферах мовленнєвої діяльності у контрольній групі

Вид комунікативної діяльності	Рейтинг здобувачів освіти групи О-416 (14 осіб)				Рейтинг здобувачів освіти групи О-31ск (28 осіб)				Середній показник рейтингу у контрольній групі (42 осіб)
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно	
Читання	2	8	3	1	4	10	9	5	85 (добре)
Письмо	2	8	2	2	3	5	17	3	76 (добре)
Аудіювання	1	4	7	2	3	6	14	5	61,5 (задов.)
Усне мовлення	1	3	7	4	2	6	15	5	60,5 (задов.)

Результати контрольної групи, наведені у Табл. 2, показують, що найвищі результати студенти показали у такому виді діяльності, як читання. Отже, базові підручники та НМК забезпечують оволодіння основною лексикою і практикою читання фахових текстів. Проте, уміння опрацювання прочитаної інформації для її подальшого використання потре-

бують покращення. Також за результатами тесту очевидна необхідність доукомплектації НМК зразками сучасних автентичних текстів та документів. Уміння усного мовлення і письма – задовільні, що можна пояснити браком активних видів діяльності. Щодо аудіювання, результати також задовільні, що можна пояснити браком автентичного відео контенту.

Таблиця 3

Середній показник результатів сформованості комунікативної компетентності у чотирьох сферах мовленнєвої діяльності у контрольній групі

Вид комунікативної діяльності	Рейтинг здобувачів освіти групи О-116 (11 осіб)				Рейтинг здобувачів освіти групи О-416 (16 осіб)				Середній показник рейтингу у експериментальній групі (27 осіб)
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно	
Читання	5	4	2	0	4	8	2	2	94 (відм.)
Письмо	2	6	2	1	5	8	2	1	86,5 (добре)
Аудіювання	2	5	2	2	4	6	5	1	72,5 (задов.)
Усне мовлення	2	5	2	2	3	5	7	1	73,5 (задов.)

Протягом 2024–2025 навчального року, курс “Іноземна мова за професійним спрямуванням” для здобувачів освіти зі спеціальності “Облік та оподаткування” було оновлено відповідно до моделі, запропонованої вище. Курс викладався у експериментальній групі (О-116 – 11 здобувачів освіти, О-416 –

16 здобувачів освіти). За результатами проведено тестування рівня сформованості комунікативної компетентності у чотирьох сферах комунікативної діяльності: читання, письмо, аудіювання, усне мовлення за допомогою тесту, описаного вище для тестування контрольної групи. Показники наведено у Табл. 3.

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ “ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ” ЗГІДНО З ПРИНЦИПАМИ МОДЕЛІ ОСВІТИ,
ОРІЄНТОВАНОЇ НА РЕЗУЛЬТАТ (ООР)**

Порівнявши результати контрольної та експериментальної груп, можна підсумувати, що відбулися деякі покращення рівня сформованості комунікативних умінь у сфері читання на 9 %, письма – 10,5 %, аудіювання і усного мовлення – 12 %.

За допомогою t-критерію Стьюдента здійснено перевірку статистичної значущості покращених результатів у експериментальній групі у порівнянні з контрольною групою. Використовуючи дані з Табл. 2 (контрольна група) і Табл. 3 (експериментальна група), виведено середні показники обох груп по кожному навичку і проведено статистичні обчислення за допомогою t-критерію [10].

Отримані t-значення по комунікативних умінях у чотирьох видах мовленнєвої діяльності, а саме: читання -4,81, письмо -4,11, аудіювання -4,44 і усне мовлення -3,49 засвідчують, що показники в експериментальній групі при застосуванні принципів моделі ООР кращі, ніж результати сформованості умінь у контрольній групі. Отримані r-значення щодо комунікативних умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності є нижчими, ніж 0,05, що підтверджує статистичну значущість отриманих результатів.

Підсумуємо, які основні аспекти застосування моделі ООР при розробці і викладанні курсу “Іноземна мова за професійним спрямуванням” для здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування” сприяли поліпшенню результатів. Передовсім на початку курсу було чітко визначено, озвучено і обговорено зі студентами перелік іншомовних комунікативних умінь, які відповідають професійним комунікативним потребам фахівців галузі. Це сприяло мотивації здобувачів освіти до опрацювання курсу, адже вони чітко розуміли які уміння вони освоюють і чому вони важливі для майбутньої професійної діяльності. Наприклад, певне завдання виконується не для практики читання, а для тренування умінь прочитати аудиторський звіт, підсумувати ключові моменти і обговорити цифри і рішення з клієнтом. По-друге, окрім структурованого НМК, здобувачі освіти в експериментальних групах працювали із сучасними автентичними матеріалами на основі практичних завдань (навчання на основі кейсів, проєктів, симуляцій). Це дало можливість практикувати мовні знання та уміння у реальних професійних ситуаціях спілкування. Також, завдяки наповненню курсу сучасними автентичними текстовими, аудіо- та відеоматеріалами, здобувачі освіти значно розширили актуальний лексичний запас. По-третє, імплементація принципів моделі ООР пропонує інший підхід до оцінювання результатів навчальної діяльності. Навчання на основі кейсів, професійних завдань, проєктів і симуляцій дає можливість змістити фокус з фінального оцінювання засвоєної лексики і граматичних знань на екзамені чи заліку на оцінку розвитку

комунікативної компетентності та безперервний зворотний зв’язок (оцінка презентацій, відгуки викладача і студентів, самоаналіз), що важливо для залученості, активності і відслідковування прогресу.

Згідно із відгуками студентів і спостереженням за роботою в групах, отримано певні висновки щодо викликів імплементації принципів моделі ООР у викладання курсу іноземної мови для здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування”, де основними були низький рівень базових знань з іноземної мови у деяких студентів, різна мотивація і темп навчання та неготовність певної частини здобувачів освіти до виконання інтерактивних завдань. Також варто констатувати різні рівні сформованості м’яких навичок (soft skills), що необхідні для якісної взаємодії фахівців у професійних ситуаціях спілкування.

Висновки. На сучасному етапі процес формування комунікативних умінь здобувачів освіти за спеціальністю “Облік і оподаткування” потребує удосконалення згідно стандартів вищої освіти, міжнародних тенденцій інтернаціоналізації та діджиталізації ведення бізнесу. Принципи моделі освіти, орієнтованої на результат, є дієвим способом забезпечити фахові комунікативні потреби фахівців цієї галузі, оскільки фокус зміщується з традиційного засвоювання мовних знань та умінь на досягнення практичних результатів навчання, на прагматичних уміннях, тобто уміннях використовувати мовні знання у реальних ситуаціях професійного спілкування.

Згідно із принципами моделі ООР, визначено основні очікувані результати вивчення дисципліни “Іноземна мова” (специфікація комунікативних умінь у чотирьох сферах мовленнєвої діяльності відповідно до професійних потреб фахівців галузі) та обрано активні методи навчання і оцінювання результатів (навчання на основі фахових ситуацій, кейсів, симуляцій). Імплементацію курсу “Іноземна мова” для здобувачів освіти за спеціальністю “Облік та оподаткування”, який оновлений згідно принципів моделі ООР, було введено в навчальний процес на базі ВП НУБіП України “Бережанський агротехнічний інститут” протягом 2024–2025 навчального року. Отримано поліпшені результати сформованості фахової іншомовної комунікативної компетентності у експериментальних групах у порівнянні з контрольними групами (читання на 9 %, письмо – 10,5 %, аудіювання і усного мовлення – 12 %), що свідчить про ефективність курсу. Як показало спостереження за практикою роботи на заняттях, існують певні виклики, пов’язані з введенням активних видів опрацювання автентичних матеріалів, включаючи різний рівень базових знань та умінь з іноземної мови здобувачів освіти і різний рівень сформованості м’яких навичок, необхідних для виконання інтерактивних видів завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Akhmadeeva, L., Hindy, M. & Sparrey, C.J. Overcoming Obstacles to Implementing an Outcomes-Based Education Model : Traditional versus Transformational OBE. URL: <https://bit.ly/37HfJvM>
2. Asim, M., Saleem, H. & Imran, M. (2021). The shift to outcomes-based education in Pakistan: Challenges and opportunities. *Journal of Educational Reform in Developing Countries*, 2021. No. 15 (3), pp. 78–92.
3. Biggs, J. & Tang, C. (2007). Using Constructive Alignment in Outcomes-Based Teaching and Learning Teaching for Quality Learning at University, 2007. 3rd ed., pp. 50–63.
4. Ernst & Young. How digitalization impacts financial services companies and their audits. EY Insights. Available at: https://www.ey.com/en_gr/insights/assurance/how-digital-transformation-impacts-financial-services-companies-and-their-audits
5. Guigue, Lemuel. Outcomes-Based Education: Practices in Teaching-Learning English and Training Needs of Higher Education Institutions. ACADEME University of Bohol, Graduate School and Professional Studies, 2020. No. 16. pp. 1–33.
6. Katawazai, R. (2021). Implementing outcome-based education and student-centered learning in Afghan public universities: the current practices and challenges. *Heliyon*, No. 7(5).
7. Khan, Khadernawaz & Bontha, Umamaheswara Rao (2017). Outcomes-Based Assessment in an English Language Program. Revisiting EFL Assessment, 2017, pp. 85–104.
8. Rao, N.J. (2020). Outcome-based Education: An Outline. *Higher Education for the Future*. No. 7(1), pp. 5–21.
9. Rajae, N., Junaidi, E., Salleh, S.F. & Munot, M.A. (2013). Issues and Challenges in Implementing Outcomes-Based Education in Engineering Education Malaysia Sarawak, Universiti. *International Journal for Innovation Education and Research*. Vol. 1–04.
10. Ruxton, G.D. (2006). The unequal variance t-test is an underused alternative to Student's t-test and the Mann-Whitney U test. *Behavioral Ecology*, No. 17(4), pp. 688–690.
11. Spady, W.D. (1994). Outcomes Based Education: Critical Issues and Answers. Arlington, VA: American Association of School Administration, 212 p.
12. Yagong, Mariz & Linx, Dale. (2025). Embracing Outcomes-Based Education for Quality Instruction Assurance, No. 4. pp. 202–215.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2025

УДК 930.2:[37.016:81'243]:37.014

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.332815>

Ольга Снітовська, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри латинської та іноземних мов
Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3086-9503>

ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ У ЗВО ЗАРУБІЖЖЯ В ІСТОРІОГРАФІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

У статті здійснено історіографічний аналіз студій українських науковців про розвиток науково-дослідницької праці у ЗВО зарубіжжя, визначено здобутки, вузькі місця і перспективи подальшого дослідження цієї проблеми. Динаміку досліджуваного історіографічного процесу позначали три основні етапи: 1) пострадянський (1991–2000/2001); 2) проєвропейський (2002–2009/2010); 3) “глобалістський” (з 2011/2012 рр.). За змістово-тематичною спрямованістю виокремлено групи праць з порушеної проблеми, що стосуються: дослідницької підготовки викладачів та здобувачів вищої освіти за докторськими програмами; організації науково-дослідницької роботи бакалаврів і магістрантів різних галузей знань; формування дослідницьких умінь майбутніх фахівців у національних ЗВО окремих країн тощо.

Ключові слова: історіографія; науковий дискурс; педагогічна компаративістика; науково-дослідницька робота; вища освіта; зарубіжжя.

Літ. 12.

Olha Snitovska, Ph.D. (Philology), Associate Professor,
Associate Professor of the Latin and Foreign Languages Department,
Lviv Danylo Halytskyi National Medical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3086-9503>

PROBLEM OF ORGANIZING RESEARCH WORK IN FOREIGN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE HISTORIOGRAPHY OF UKRAINIAN COMPARATIVE STUDIES

The article provides a historiographical analysis of studies by Ukrainian scientists on the development of research work in foreign higher education institutions, identifies achievements, bottlenecks, and prospects for further research on this problem. The dynamics of the studied historiographical process were marked by three main stages: 1) post-Soviet (1991–2000/2001); 2) pro-European (2002–2009/2010); 3) “globalist” (from 2011/2012). In terms of content and thematic focus, groups of works on the raised issue have been identified that relate to: research training of teachers and higher education students in doctoral programs; organization of research work of bachelors and master's students in various fields of knowledge; formation of research skills of future specialists in national higher education institutions of individual countries, etc. Such foreign experience